

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 31

DOM
2019-06-03
Meddelad i Stockholm

Mål nr
2096-19

SÖKANDE

Winab Företagsservice AB, 556559-7045

Ombud: Advokat David Almgren
Advokataktiebolaget Almgren & Partner
Skeppsbron 40
111 30 Stockholm

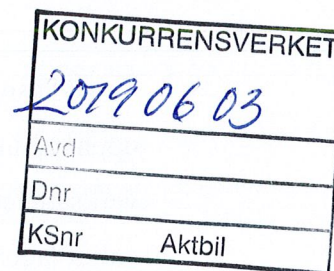
MOTPART

Telge Fastigheter AB, 556054-0345

Ombud: Telge Inköp AB, 556770-1437
Box 633
151 27 Södertälje

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 1065664

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: avd31.fst@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag–fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Telge Fastigheter AB (Telge) genomför tillsammans med Telge Inköp AB upphandling TI 2018-2070 avseende lokalvård för Södertälje kommuns verksamhetslokaler. Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Upphandlingen är indelad i tre geografiska områden, norr, öst och syd. Winab Företagsservice AB:s (Winab) anbud gick inte vidare från kvalificeringsfasen.

Av tilldelningsbeslutet framgår bl.a. följande. Winab har uteslutits ur upphandlingen eftersom de inte har uppfyllt kvalificeringskravet, punkten 1.11.6 i upphandlingsdokumentet. För att referensuppdraget ska godkännas ska medelpoängen vara minst två poäng i varje referensuppdrag enligt bilaga 4 referens. Winab har inte uppnått två poäng för den egna referensen och har därmed inte uppfyllt kravet på lägsta medelvärde och har därmed uteslutits. Anbudspriser ska vidare lämnas per delområde enligt frågor och svar. Winab har varken bifogat bilaga 19 Prisbilaga till anbudet och har inte heller lämnat pris per delområde någonstans i anbudet.

YRKANDEN

Winab yrkar i första hand rättelse genom att Telge ska genomföra en ny anbudsutvärdering och tilldelning i upphandlingen med beaktande av Winabs anbud. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om.

Telge bestrider yrkandet och hemställer om att förvaltningsrätten lämnar ansökan om överprövning utan bifall.

GRUNDER

Winab anför i huvudsak följande som grund för sin talan. I fråga om en leverantörs tekniska kapacitet och erfarenhet får den upphandlande myndigheten, enligt 15 kap. 11 § 2 LOU, endast begära utredning i form av en förteckning över de viktigaste varuleveranser eller tjänster som har utförts under högst de tre senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare. Värdeomdömen, poängsättning eller motsvarande får inte krävas. Detta kan bara komma i fråga vid byggentreprenader, och då endast i form av ett intyg (attest) om att de viktigaste byggentreprenaderna har utförts på ett tillfredställande sätt. Vad Telge åberopat för att utesluta Winab från slutlig anbudsvärdering innefattar således inte någon av lagen erkänd grund för diskvalificering av anbudsgivare.

Prisbilaga 19 infördes först inom ramen för ”frågor och svar” kort innan sista dag för anbudslämnande. Det har varit oproportionerligt att förkasta Winabs anbud då samtliga uppgifter om pris framgår av anbudet. Införande av bilagan utgör dessutom en väsentlig förändring i förhållande till de ursprungliga anbudsförutsättningarna och skulle därmed ha följts av en förlängd anbudstid.

Winab har lidit skada eftersom bolaget inte har fått möjlighet till tilldelning av kontrakt i upphandlingen.

Telge bestrider Winabs yrkande på i huvudsak följande grunder. Telge har inte handlat i strid med LOU då de uteslöt Winab från upphandlingen. Kvalificering har gjorts i enlighet med LOU 14 kap. Winab har inte kunnat visa att kontraktet kan fullgöras enligt en ändamålsenlig kvalitetsstandard. Den förändring som gjordes av prisbilagan kan inte anses vara en väsentlig förändring.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (4 kap. 1 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (20 kap. 6 § första stycket LOU). I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolens prövning bör begränsas till de grunder som parten åberopar (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 69).

Vad parterna anför angående punkten 1.11.6 i upphandlingsdokumentet.

Winab anför bl.a. följande. Punkten 1.11.6 ingår under huvudrubriken 1.11 ”Krav på anbudsgivare” som ett sådant s.k. kvalifikationskrav som enligt punkten 3.1 ”kontroll av anbudsgivaren” ska prövas i den s.k. kvalificeringsfasen, innan anbudsvärdering sedan genomförs enligt punkten 3.5.

I förarbetena till LOU påpekas att den upphandlande myndigheten är förhindrad att kräva annan utredning än den som särskilt räknas upp i LOU-direktivet, och som för svenskt vidkommande följer av 15 kap. 11 § LOU.

Det har således inte varit lagligen möjligt för Telge att ställa andra kvalifikationskrav än sådana som kan bevisas med de medel som myndigheten tillåts kräva enligt lag. Betygsatta referensomdömen kan, på sätt som nu skett, således inte läggas till grund för att diskvalificera sökanden från fortsatt deltagande i upphandlingen. Det spelar ingen roll att kravet har angivits i anbudsförutsättningarna eftersom förfarandebestämmelserna i LOU inte är dispositiva.

Referensomdömen som syftar till att styrka "hur anbudsgivare utfört redovisade uppdrag" ska överhuvudtaget inte komma ifråga vid upphandlingar av nu aktuellt slag. Till skillnad mot vad Telge söker göra gällande i målet är det således varken tillåtet enligt LOU eller LOU-direktivet att tillämpa ett sådant upplägg som nu är för handen.

Winab har till sitt anbud de facto bifogat godkända referenser från tre olika uppdrag, och därmed uppfylls det för upphandlingen ställda kravet i punkten 1.11.6. Telge saknar således även saklig grund för att diskvalificera bolaget från fortsatt deltagande i upphandlingen.

Telge anför bl.a. följande. Telge har angivit alla krav och redovisningar som ska inkomma med anbudet i förfrågningsunderlaget. Referenspersonen har fått svara på fyra frågor där en godkänd fråga om referensuppdraget gett två poäng och ett icke-godkänt svar gett ett poäng. Om leverantören utfört sitt uppdrag över förväntningar så har referenten kunnat markera detta med tre poäng. Det är alltså inte en bedömning eller värdering som gjorts av Telge, utan en möjlighet för anbudsgivare att vid ett icke-godkänt svar av referenten ändå kunnat få möjligheten att kvalificeras. Winabs referens Lidingö kommun gav dem ej godkänt på en fråga men då de fick utmärkt på en fråga så har referensen godkänts. Poängsättningen av referenser är därmed inte en del av en mervärdesbedömning. Det finns ingenting i LOU eller i LOU-direktivet som förbjuder ett sådant upplägg som nu har använts. Man hade

kunnat välja att endast ha icke godkänd och godkänd men då hade anbudsgivarna inte kunnat kvalificeras om de fått icke godkänt på någon fråga.

LOU och direktivet fastställer de förteckningar som kan begäras in som bevis på erfarenhet. Bevisen på erfarenhet visar att anbudsgivare har gjort liknande uppdrag men inte *hur uppdragen utförts*. LOU och direktiven anger inte heller något om hur bevisen ska bedömas. Det är allmänt vedertaget att när referenser begärs in, så kontrolleras dessa genom kontakt med referenspersonen hur anbudsgivaren har utfört uppdraget, så att upphandlande myndighet kan säkerställa att ett eventuellt kontrakt med anbudsgivaren ska kunna fullgöras och att de utfört uppdraget på ett tillfredsställande sätt. Om man strikt läser 15 kap. 11 § så kan man tolka att det endast är för byggentreprenader man får tillfråga om de utförts på ett tillfredsställande sätt. Det är emellertid minst lika viktigt att kunna efterfråga att uppdrag utförts på ett tillfredsställande sätt för efterfrågade lokalvårdstjänster. Om en upphandlande myndighet inte kan kontrollera att anbudsgivare har utfört uppdraget på ett tillfredsställande sätt, så är referenser (förteckningar) inte av något värde för en upphandlande myndighet. Det är hur anbudsgivare utfört redovisade uppdrag som är det vitala. Att endast få in en förteckning från en anbudsgivare är till ingen nytta för en upphandlande myndighet.

Förvaltningsrättens bedömning

Av upphandlingsdokumentet avsnitt 1.11 framgår kraven som ställs på anbudsgivaren. I punkten 1.11.6 som avser teknisk förmåga, kapacitet och erfarenhet anges bl.a. följande. Anbudsgivaren ska ha tillräcklig teknisk förmåga och kapacitet för att kunna genomföra det uppdrag som upphandlingen avser samt ha erfarenheter av liknande uppdrag. Anbudsgivaren ska bifoga referenser från tre olika uppdrag, det ska vara olika referenspersoner för respektive uppdrag. För att referensuppdraget ska godkännas ska medelpoängen vara minst två poäng i varje referensuppdrag enligt bilaga 4

Referens. Telge Inköp AB äger rätt att tillfråga andra referenser än de som Anbudsgivaren anger i sitt anbud. Telge Inköp AB äger också rätt att nyttja egna uppgifter om Leverantören som dokumenterats i samband med leverantörsuppföljning efter tidigare utförda uppdrag åt Telge Inköps kunder. I de fall Anbudsgivare haft uppdrag åt Telge Inköps ovannämnda kunder kan dessa uppdragsgivare komma att användas som referensuppdrag.

Av bilaga 4 Referens framgår att referenspersonen ska besvara följande frågor med betygen 1 poäng (mindre bra), 2 poäng (godkänt) och 3 poäng (utmärkt). Arbetar anbudsgivaren med att aktivt utveckla uppdraget? Arbetar anbudsgivaren för att hålla en hög kundnöjdhet? Fullgör anbudsgivaren sitt uppdrag enligt avtal? Finner du anbudsgivaren flexibel och lättillgänglig?

I 14 kap. LOU återfinns bestämmelser hänförliga till kvalificeringsfasen. Av 14 kap. 1 § LOU framgår bl.a. att kraven endast får avse behörighet att utöva yrkesverksamhet, ekonomisk och finansiell ställning eller teknisk och yrkesmässig kapacitet. I 14 kap. 5 § anges att sådana krav får innebära att leverantören ska förfoga över nödvändiga personalresurser och tekniska resurser samt ha sådan erfarenhet som behövs för att kontraktet ska kunna fullgöras enligt en ändamålsenlig kvalitetsstandard. Den upphandlande myndigheten får i detta syfte särskilt kräva att leverantörerna visar att de har tillräcklig erfarenhet genom att ge in lämpliga referenser från tidigare fullgjorda kontrakt (prop. 2015/16:195 s. 1095). Syftet med bestämmelserna är således att ge upphandlande myndigheter möjlighet att försäkra sig om att de leverantörer som lämnat anbud har kapacitet att utföra uppdraget innan anbuden utvärderas. För att tillgodose lagens huvudsyfte, att främja konkurrensen, har dock de sätt på vilka teknisk kapacitet kan styrkas begränsats genom uppräknningen i 15 kap. 11 § LOU. Av denna bestämmelse framgår vilken utredning av en leverantörs tekniska kapacitet en upphandlande myndighet får begära. Den upphandlande myndigheten bör endast ställa sådana krav som kan bevisas med de medel som myndigheten kan kräva

enligt den aktuella bestämmelsen (prop. 2015/16:195 s. 1106). Enligt 15 kap. 11 § 2 får en upphandlande myndighet begära utredning av en leverantörs tekniska kapacitet i form av en förteckning över de viktigaste varuleveranser eller tjänster som har utförts under högst de tre senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare.

Enligt förvaltningsrättens bedömning behandlar de frågor som framgår av bilaga 4 anbudsgivarens allmänna förmåga att klara av uppdraget. Vidare bedömer förvaltningsrätten att Telge, med hänsyn till regleringen i 14 kap. 1 och 5 §§ LOU och med hänsyn till syftet bakom bestämmelserna, har haft rätt att använda sig av referenstagning med de frågor och den betygsättning som framgår av upphandlingsdokumenten. Enligt förvaltningsrättens mening måste även bestämmelsen om vilken utredning som enligt 15 kap. 11 § LOU får begäras av leverantören tillämpas i förhållande till de nu nämnda bestämmelserna. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att de krav som uppställts i upphandlingen inte går utöver vad som är tillåtet enligt 15 kap. 11 § 2 LOU. Telge har således inte handlat i strid med LOU då de uteslöt Winab på grund av bristande kravuppfyllnad.

Förvaltningsrätten konstaterar även att det är möjligt för en upphandlande myndighet använda sig av egna referenser vid en prövning av leverantörers tekniska och yrkesmässiga kapacitet, se Kammarrätten i Göteborgs dom den 18 november 2010 i mål nr 2504-10. En sådan referenstagning måste emellertid framgå av förfrågningsunderlaget och ske på ett objektivet sätt så att de grundläggande principerna inte överträds, se Kammarrätten i Stockholms dom den 8 mars 2018 i mål nr 9-18. I förevarande fall framgår tydligt av upphandlingsunderlaget att Telge skulle komma att använda sig av en egenreferens. Att så också har skett strider enligt förvaltningsrättens mening inte mot LOU eller de upphandlingsrättsliga principerna.

Vad parterna anför avseende ny prisbilaga

Winab anför bl.a. följande. I upphandlingsdokumentet, punkten 1.4.2, anges vilka bilagor som ska inges till anbudet. Bilaga 19 finns inte med i denna förteckning utan infördes först inom ramen för upphandlingens frågor- och svarsfunktion, sex dagar före anbudstidens utgång. Någon förlängning av anbudstiden gavs inte i samband därmed.

Priset som Winab har lämnat i upphandlingen, 210 kr per timme, framgår tydligt på därför avsedd plats enligt punkten 3.4.1.1 och prisbilagan 14 i bolagets anbud. I bilaga 14 anges övriga prisuppgifter som fordras för en jämförande prisutvärdering. I anbudet återfinns således samtliga relevanta prisuppgifter som behövs för att Telge ska kunna pröva bolagets anbud.

Det finns inget villkor om att priserna behöver vara olika för respektive delområde i ramavtalet. Priset har enligt punkten 1.10 upphandlingsdokumentet angetts som ett enhetligt pris för aktuellt ramavtal och omfattar således samtliga områdesdelar som ingår i ramavtalet. Telge har bekräftat i sitt yttrande att det inte finns något krav på att prissättningen måste vara differentierad. Bilaga 19 fyller således endast en funktion av ordningskaraktär för leverantörer som väljer att differentiera priset utifrån de olika delområdena. Telge har av Winabs anbud kunnat utläsa vad som utgör anbudspriset. Det har därmed inte kunnat uppkomma någon oklarhet eller risk för missförstånd om hur anbudet ska värderas. Syftet med den i efterhand tillagda bilagan 19 förfelas alltså inte genom sökandens anbud, utan Telge har utifrån detta haft ett fullständigt underlag för jämförande anbudsutvärdering. Det framstår därför som oproportionellt att på angiven grund förkasta Winabs anbud.

Ett senare infört obligatoriskt krav som kan medföra uteslutning av leverantörer bör som regel alltid medföra en väsentlig förändring, särskilt om det såsom i förevarande fall dyker upp i förfarandets absoluta slutskede.

Kravet på en särskild prisredovisning i bilaga 19 har tillförts på ett sent stadium i upphandlingen, och Winab har därför inte observerat denna ändring utan lämnat anbud enligt de förutsättningar som ursprungligen angivits i upphandlingsdokumentet. Det elektroniska upphandlingsverktyg som Telge anvisat för anbudsgivningen är även försett med en automatisk kontrollmekanism som ska förhindra felaktigt ifyllda eller eljest ofullständiga anbud från att ges in. Eftersom systemet accepterade Winabs anbud har bolaget utgått från att detta var fullständigt och korrekt ifyllt vid ingivandet. I sak innehåller anbudet även samtliga relevanta uppgifter som behövs för att läggas till grund för tilldelning. Mot denna bakgrund och eftersom den påstådda bristen på prisredovisning enligt bilaga 19 särskilt åberopats till stöd för att förkasta Winabs anbud får införandet av detta krav anses utgöra en väsentlig förändring av anbudsförutsättningarna, som rätteligen skulle ha följts av en förlängd anbudstid.

Den sedermera tillförda bilagan 19 ändrar även förutsättningarna för anbudens beräkning och tilldelning, eftersom den möjliggör en differentierad prissättning uppdelad på ramavtalets olika områden. Även detta medför en sådan väsentlig förändring som skulle ha följts av en förlängd anbudstid eftersom en sådan differentiering kräver ytterligare insatser för att vid anbudets beräkning bedöma de olika områdenas, och de däri ingående städobjektens, relativa skillnader. Anbudstiden skulle således rätteligen ha förlängts med iakttagande av 11 kap. 8 § andra stycket LOU. Bolaget har även härigenom lidit skada.

Telge anför bl.a. följande. Den förändring som gjordes av prisbilaga per den 11 december 2018 kan inte anses vara en väsentlig förändring, jfr EU direk-

tivet 2014/24/EU där det framgår i (81) vad lagstiftaren avser med en väsentlig förändring då det kan finnas skäl att förlänga anbudstiden. I det ursprungliga upphandlingsunderlaget som publicerades skulle ”Anbudsgivare ange timpris för uppdraget i punkt 3.4.1.1”. En fråga kom in i Tendsign den 11 december 2018 från en leverantör, och utifrån denna insåg Telge att det var nödvändigt att kunna lämna pris per område Nord, Syd och Öst och bilaga 19 (prisbilaga) lades till som en bilaga. Förändringen innebar alltså att timpriset som skulle anges i bilagan skulle fördelas per anbudsområde istället för ett timpris som var lika för samtliga områden. Detta innebar att man kunde välja en differentierad prissättning men möjligheten fanns också att ha en enhetlig prissättning per område. Samtliga andra anbudssökande har använt korrekt prisbilaga.

Förvaltningsrättens bedömning

Telge har under anbudstiden gjort förändringar i upphandlingsdokumenten genom att införa en ny prisbilaga, bilaga 19. Winab har anfört att tillägget utgör en sådan väsentlig förändring som skulle ha följts av en förlängd anbudstid.

En upphandlande myndighet får i regel under anbudstiden göra kompletteringar och förtydliganden som handlar om att klargöra tveksamheter och otydligheter i upphandlingsdokumenten. Detta under förutsättning att det inte är fråga om väsentliga förändringar i förhållande till det ursprungliga upphandlingsdokumentet.

Av 11 kap. 8 § andra punkten LOU följer att tidsfristen för att komma in med anbud ska förlängas så att alla leverantörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud om väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten. De ändringar som görs får dock inte vara så pass väsentliga att de skulle medföra att andra anbudssökande

ges tillträde än de som ursprungligen valdes eller att ytterligare deltagare anmäler sig till upphandlingsförfarandet. Vid sådana väsentliga förändringar är det inte tillräckligt med en förlängning av tidsfristen för anbud, utan i sådana fall måste upphandlingen göras om (prop. 2015/16:195, s. 644-645).

Av upphandlingsdokumentet avsnitt 1.3.5 ”Frågor och svar på upphandlingsdokumentet” framgår bl.a. att frågor och svar är en del av upphandlingsdokumentet vilket innebär att presumtiva anbudsgivare har ett ansvar att kontrollera den kompletterande/förtydligande informationen som publicerats i frågor och svar innan anbuds lämning. Enligt förvaltningsrättens mening visar det att Telge har för avsikt att använda sig av ”frågor och svar” för att förtydliga och lägga till/dra ifrån relevant information. Av uppgifter i målet framgår också att Telge under anbudstiden, genom ett publikt svar i ”Frågor och svar” i Tendsign, har kompletterat upphandlingsdokumentet med en ny bilaga för prisdokumentation.

Förvaltningsrätten anser att uppgifterna om den nya prisbilagan har gjorts tillgänglig på ett sådant sätt att den härigenom får anses ha delgetts de registrerade leverantörerna i enlighet med vad som har angetts i upphandlingsdokumentet. Det har därför inte förelegat någon bristande transparens i detta hänseende. Ändringen är inte av sådan karaktär att den kunnat påverka förutsättningarna för att lämna anbud. Det kan heller inte ha framstått som oklart hur priserna skulle anges utifrån den nya prisbilagan. Ändringen kan mot denna bakgrund inte betraktas som väsentlig. Detta medför att det enligt LOU inte föreligger något krav på förlängning av anbudstiden.

Det är ostridigt att Winab inte har lämnat in bilaga 19 avseende priser. Winab har emellertid anfört att prisuppgifter framgick med tydlighet av deras anbud och att därför var i strid med proportionalitetsprincipen att utesluta deras anbud.

Om en upphandlande myndighet inte förkastar ett anbud som inte uppfyller ett eller flera obligatoriska krav kan förfarandet strida mot likabehandlingsprincipen. För att myndigheten i en sådan situation ska ha fog för att förkasta anbudet bör det eller de krav som inte uppfyllts ha relevans i upphandlingen och vara av inte oväsentlig betydelse. I annat fall kan förfarandet i stället komma att strida mot proportionalitetsprincipen.

Av bilaga 19 framgår att pris nu ska lämnas per delområde, norr, öst och syd. Telge har anfört att förändringen innebar att timpriset som skulle anges i bilagan skulle fördelas per anbudsområde istället för ett timpris som var lika för samtliga områden och att detta innebar att man kunde välja en differentierad prissättning men möjligheten fanns också att ha en enhetlig prissättning per område.

Av handlingarna i målet framgår att Winab har lämnat uppgifter om priser i bilaga 14. Priserna har varit lika för samtliga områden. Enligt förvaltningsrättens mening får detta anses utgöra tillräckligt underlag för Telges bedömning. Telge har inte anfört skäl till varför det inte går att bedöma Winabs anbud utifrån de lämnade prisuppgifterna. På grund av det anförda, och med beaktande av att avvikelser från kravet inte är av sådan art att konkurrensen snedvrids, finner förvaltningsrätten att det under rådande omständigheter är orimligt att upprätthålla kravet. Telge har således agerat i strid mot proportionalitetsprincipen då de förkastade Winabs anbud på den grunden att pris inte lämnats per delområde i prisbilaga 19.

Sammanfattning

Telge har agerat i strid med proportionalitetsprincipen då de uteslöt Winabs anbud på den grunden att pris inte lämnats per delområde i prisbilaga 19. Winab har emellertid inte uppfyllt kvalificeringskravet, punkten 1.11.6 i upphandlingsdokumentet. Telge har därför haft fog för att utesluta Winabs anbud från upphandlingen på denna grund. Mot denna bakgrund finner

förvaltningsrätten att det inte föreligger skäl att besluta om ingripande enligt 20 kap. 6 § LOU. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (FR-5).

Eva Norling

Rådman

Erica Malmgren har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.